

הלכות סוכה תרמא-תרמג

זו שאומר בבית ולפיכך כשיכנס לסוכה לאכול סעודה אחרת משאר סעודות החג צריך לברך שהחיינו¹ אחר ברכת לישב בסוכה² אפילו אין הסוכה שלו³:

תרמב דין לילה ראשונה שחלה בשבת ובו כ' סעיפים:

א אם חל יום ראשון של סוכות להיות בשבת אומר הש"ץ בערבית ברכה אחת מעין שבע ומזכיר בה שבת ואינו מזכיר בה יו"ט⁴ כמו שנתבאר בס"י רס"ח⁵ ע"ש:
ב אין אומרים מערבית⁶ בליל ראשון שחל בשבת⁷ ובליל שני אומרים מערבית של ליל ראשון⁸:

תרמג סדר הקידוש ובו ה' סעיפים:

א סדר הקידוש⁹ בליל א' של סוכות¹⁰ בתחלה מברך על היין ואח"כ אומר קידוש היום¹¹ ואח"כ יברך לישב בסוכה¹² שהרי על כרחך צריך היום להתקדש תחלה קודם שתחייב בסוכה¹³ ואח"כ מברך שהחיינו¹⁴ כאחרונה לפי שברכה זו חוזרת על קידוש היום ועל מצות סוכה¹⁵ כמו שנתבאר בס"י תרמ"א¹⁶ ע"ש:

ב ונהגים שאין מוקדקים לעמוד בשעת הקידוש אלא מקדשין אפילו מיושב¹⁷ ואף ברכת לישב בסוכה אומרים אפילו מיושב¹⁸.

ואנ"פ שכל המצות מברך עליהם עובר לעשייתן¹⁹ והיה נכון לברך לישב בסוכה קודם שישב לאכול²⁰ שהישיבה היא המצוה²¹ שנאמר²² בסוכות תשבּו ואע"פ שאין מצוה כלל לישב ממש²³ שתשבּו הוא לשון התעכבו²⁴ כמ"ש²⁵ ותשבּו בקדש ימים רבים מכל מקום אין לברך אלא בשעה שניבר העכבה והקביעות דהיינו בישיבה ממש שבוה מראה עצמו שרוצה להתעכב שם אבל כל שעומד אין ניכר כלל העכבה והקביעות שאפשר שתיכף יחזור ויצא²⁶.

ד מור וש"ע שם.
ה רמב"ם ס"א.
ו מוסקת הגמרא שם. מור וש"ע שם.
ז מור וש"ע שם. ונתבאר במ"ז ס"ק א.
ח סעף א.
ט רא"ש פ"ד ס"ג (שאפשר גם אחר שישב). מור. ורד"א ס"ב (שנחגג לקדש מיושב). מ"א סק"א. ולענין עמידה בקידוש בשבת וי"ט, ראה לעיל ס"י תנא ס"ז וש"נ.
י רא"ש שם. מור. לבוש ס"ב. וראה לעיל ס"י ח ס"ג (כל ברכת המצות צריך להיות מונעם). פרי"ז שם אשל אברהם סוף סק"ב.
יא פסחים ז' ב. ומדלעיל ס"י גו ס"ג וש"נ.
יב רא"ש שם, ומ"ז פ"ז ה"ב, בדעת הרמב"ם שם (שהצריך לברך קודם שישב).
יג כ"י ד"ה והרמב"ם, בדעת הרמב"ם שם.
יד ויקרא כג, מב. ב"ח ד"ה ומ"ש והרמב"ם, בדעת הרמב"ם שם.
טו מגד מושב שם. ב"ח שם לדעת הרא"ש. מ"ז סק"ב אף לדעת הרמב"ם שם.
טז רא"ש שם. מור. לבוש שם. מ"ז שם.
יז דברים א. מגו מגילה כא, סו"ט"א (ברא"ש ומור הביאו התפוס שבבגדבר כ, א; וישב תעם בקדש).
יח ט"ז שם.

יד ר"ן (כב, ב) ד"ה ואב, בשם הראב"ד. רמ"א.
טו ברלעני ס"י תרנ"ג ס"א.
טז שנקיים מצות ישיבת הסוכה גם בסוכה שאינו שלו, כדלעיל ס"י תרל"ז ס"ג.

סימן תרמב

א רבא שבת כ"ד, ב. מור וש"ע ס"א.
ב סעף ד.
ג פיישם שאומרים בתפלת ערבית של לילת יו"ט. בסידור לא הובאו כלל פיישם אלו.
ד כדלעיל ס"י ע"ה ס"ג.
ה לבוש. ורד"א. וכדלעיל ס"י תפס ס"ח.

סימן תרמג

א מוסקת הגמרא נו, א (סוכה ואח"כ זמן). טור שו"ע ס"א.
ב משא"כ בליל ב' – זמן ואח"כ סוכה. רא"ש פ"ד ס"י ה. תהות מיומנות פ"ז אות ש, בשם רבנו יעקב ברבנו שמעון. מור ורמ"א ס"י תרסא. וראה גם תהות אדמ"ר מנהרש"ב לסידור תורת אור. ספר המנהגים – חב"ד ע' 67. א"ק ח"ה ע' ג.
ג כבית הלל בביריאת נו, א. מור וש"ע שם. וראה לעיל ס"י תע"ג ס"ג.

וכיון שעיקר המצוה היא העכבה והקביעות היה ראוי לברך קודם העכבה והקביעות דהיינו קודם הישיבה¹⁰ אלא שלפי שעיקר המצוה שאנו מברכין עליה היא האכילה¹¹ שהרי אם יושב בסוכה ואינו אוכל אינו מברך כמו שנתבאר בס"י תרל"ט¹² לפיכך אין אנו תוששין אלא להקדים הברכה להאכילה שהוא עיקר המצוה שעליה מברכין¹³ אבל לא להקדימה לפני הישיבה והקביעות לפי שהוא לברכה בלא אכילה אינה עיקר המצוה שעליה מברכין:

ג. וכל זה¹⁴ כליל יו"ט או כליל שבת שיש בהן קדוש היום לכך הוא סומך ברכת הסוכה לקדושת היום אבל בשאר סעודות החג אפילו בסעודת שבת ויו"ט שהרי שמברך על הכוס כיון שאינו אומר קדוש היום אינו אומר לישב בסוכה קודם שהיית הכוס לפי שצריך לסמך ברכה זו להאכילה שהוא עיקר המצוה שעליה מברכין¹⁵:

ד. ומן הדין היה ראוי לברך ברכה זו קודם ברכת המוציא¹⁶ שהרי חובת ברכה זו חל עליו מתחלה מיד שישב לאכול וראוי להקדימה לברכת המוציא שאינה חובה עליו עד שרוצה למעונו¹⁷.

ומכל מקום נודגים העולם לברך ברכה זו אחר ברכת המוציא¹⁸ לפי שברכת המוציא היא התחלת הסעודה וראו העולם להתחיל בסעודה קודם ברכת הסוכה לפי שאין מברכין ברכת הסוכה אלא בשעת סעודה¹⁹ ואין ברכת הסוכה חשובה הפסק בין ברכת המוציא לאכילה כיון שברכה זו היא מצרכי הסעודה²⁰ וכל שהוא לצורך הסעודה אינו חשוב הפסק כמו שנתבאר בסיומן קס"ז[?]:

ה. אם לא בירך שהחיינו כליל הראשון ונוכר למחר אומר בשעה שנוכר²¹ אפילו שלא על הכוס²² ואם לא נוכר למחר וגם כליל שני שכת ולא בירך שהחיינו ונוכר באחד משאר ימי החג יברך אימתו שנוכר שברכת שהחיינו יש לה תשלומין כל בשעה²³ כמו שנתבאר בסיומן תע"ז²⁴ לענין פסח אלא שבחג הסוכות כשהוא מברך שהחיינו צריך לברך תוך הסוכה כדי לפטור גם את הסוכה כמו שנתבאר בס"י תרמ"א²⁵:

תרמד סדר הלל כל ימי החג ובו סעיף אחד:

א. אחר שחזר ש"ץ תפלת השחר נוטלין הלולב ומיניו¹ לקיים מצות עשה של תורה

כט כ"י שם. לבוש ס"ג. מ"א סק"ב. וכמו בכל קדוש והבדלה, כדלעיל ס"י קפ"א. ס"י רעו ס"א. ס"י תעג ס"ג.
 ל סעיף מ.
 לא גמרא נו, ב. ח"א ריש ה"א.
 לב רב נחמן שם. וראה גם לעיל ס"י תריס ס"ו.
 לג גמרא שם. מ"א שם. וראה לקי"ש הל"ז ע' 157-16.
 שחן המגן ח"ב ע' קכ"א.
 לד סעיף ב. וראה תורת מנחם התועהדות הל"ז ע' 325 ואי"ך.
 לה ס"ב.

סימן תרמד

א מור ושועי ס"א. ובסידור (ריני הלולב): ומן הדין יש לברך על הלולב אחר התפלה קודם תהלל אלא שמצות נטילתו בסוכה הוא מצוה מן המובחר ואי אפשר לצאת מבית הכנסת מנפי הרוזאים, לפיכך בבוקר קודם שיתפלל בערוב בסוכה יברך. וראה לקי"ש ח"ב ע' 124 ואי"ך.

יט מ"ז שם.
 כ ט"ז שם לתע הרא"ש שם. ח"א שם.
 כא ס"ב. וראה שם סמ"ו.
 כב מ"ז שם.
 כג רח"א ס"ג.
 כד ט"ז סק"ד. ומנהג חב"ד בקדושת היום של יו"ט ושבת חתומים שמברכין לישב בסוכה אחר הקדוש (ספר המנהגים – חב"ד ע' 67. אינר מנהגי חב"ד מוכות ע' שח). כמו כן נודגים לברך לישב בסוכה בתבדלה (ראה אור מנהגי חב"ד ע' שם ע' שבר. וראה לעיל ס"י תרל"ט ס"ז).
 מה החר"ם מרוסנבור בתשב"ץ ס"י קכב (שכן יש לנהוג).
 הובא ברא"ש פ"ד ס"ג ג ופ"ד.
 נו ב"ו סוף ה"ט' (לסמך ברכת לישיבה). ט"ז סק"ד (בראשיתין בגמרא נו, א: חובא דינמא עירוף).
 כז הגהת ה"פ בתשב"ץ שם. רא"ש שם. מור ושועי ס"ג.
 כח רא"ש שם. מור.